

Exodus

Lekció: 1Kor. 10.1-13
Textus: 2Móz. 13.17-14.31

2005. jún. 26.
Gazdagrét

Kinek van erősebb karja?

Az Egyiptomból való kivonulással úgy tűnt, Izrael végleg maga mögött hagyta a fáraó halálos uralmát, vége a szolgaságnak és új élet kezdődött. A szabadság zálogaként Isten a páska törvényével gondoskodott arról, hogy népe soha ne felejtse el, hogyan szabadította meg őket a rabszolgasorsból. Nyilvánvaló hát, hogy végleges, egyszer és mindenkorra szóló szabadulást élt át Isten népe. A rendelkezésekkel Isten megerősíti őket abban, hogy új élet, új lehetőségek, új reménység áll előttük.

És egyszer csak minden megváltozik. A legyőzöttnek hitt fáraó új erővel jelenik meg, hogy végső csapást mérjen azokra, akik eddig őt szolgálták, most pedig az Urat kívánják szolgálni. Izraelnek azzal kell szembenéznie, hogy kinek van erősebb karja? A fáraónak vagy az Úrnak, aki megszabadította őket? Ki fog győztesen kikerülni ebből a küzdelemből? A válasz egyértelmű számunkra, akik több ezer évvel az események után olvassuk a Vörös tengeri átkelés történetét. Izrael számára azonban ez a hitnek, a bizalomnak újabb próbája lesz. Hasonlóan ahhoz, amikor – bár szánkkal megvalljuk, hogy Isten a szabadító, és át is éltük ezt már számtalanszor – mégis félelem és aggodalom vesz erőt rajtunk, amikor nem várt módon lehetetlen helyzetbe kerülünk. Ilyenkor egészen másképpen vetődik fel a kérdés: Kinek van erősebb karja? Ki fog győzni ebben a helyzetben? Isten, vagy pedig az elnyomás, a káosz, a bűn, a gonosz?

I: A legyőzöttnek hitt ellenség feltámad

A kivonulás után Isten vezeti Izraelt. Nappal felhőoszlopban, éjjel tűzoszlopban jár előttük az úton. A felhő és a tűz Isten jelenlétének ószövetségi jelképei. A nemrég szabadult nép egészen valóságosan éli meg, hogy a mindenható Isten jelen van életükben. Nincs olyan pillanat, hogy ne nézhetnének fel és ne látnák, hogy kihez tartoznak, kinek kezében van az életük. Maguk mögött hagyták az ismertet, még ha nyomorúságos élet is volt az, és előttük az ismeretlen. De nem egyedül menetelnek az ismeretlen felé, az Úr áll az élen. Még azt is olvassuk, hogy Istennek stratégiája van arra nézve, merre vezeti népét: *„nem vezette Isten őket a filiszteusok országa felé, bár az közel volt, mert úgy gondolta Isten, hogy hátha megbánja a nép a dolgot, ha harcot lát, és visszatér Egyiptomba.”*

És egyszer csak megjelenik a fáraó. Nyomasztó, hihetetlen, értelmezhetetlen - de mégis valóság. A fáraó, aki látszólag végzetes csapást szenvedett el azzal, hogy egész Egyiptomban elpusztultak az elsőszülöttek, aki a csapás súlya alatt kikergette Izraelt Egyiptomból, most hatalmas teljében támad fel. Megbánta, hogy elengedte a jól jövedelmező rabszolgákat a munkából és minden erejével felvonul ellenük. Az Egyiptomból sietve kivonuló, de bizonyára nagy reményekkel bíró és ékszerekkel gazdagon megajándékozott nép most üldözötté lett. Ellenállásról, harcról, önmaguk megvédéséről szó sem lehet. *„Az egyiptomiak tehát üldözték őket – a fáraó minden lova, harci kocsija, lovasa és hadereje – és utolérték őket, amikor a tenger mellett táboroztak Pí-Hahirótnál, Baal-Cáfonnal szemben.”* Előttük a tenger, mellettük átjárhatatlan hegyek, mögöttük a kor katonai szuperhatalma, amely teljes fegyverarszálját bevetve támad rájuk. Úgy mészárolja le őket, ahogy akarja. Úgy tűnik, hogy a fáraó most mindenért bosszút áll. Úgy tűnik, itt van mindennek a vége. Be vannak kerítve, nincs menekvés. Eddig tartott Isten ereje. Miért hozta őket ide? Hibás stratégiát választott? Mit tud most tenni? Mindnyájan elveszünk! Az utolsó szó mégis a fáraóé lesz...

Egy zsidó írásmagyarázó szerint három csoport volt Izraelben. Az egyik elkeseredésében dühöngve azt mondta: vessük magunkat a tengerbe! A másik csoport abban látta a kiutat, ha visszamennek Egyiptomba, a rabszolgaságba. A harmadik csoport harcolni akart, még ha ez a harc reménytelen is. A káosz, a kavardás óriási Izrael népében. Föltekintenek, látják az egyiptomiakat és nagy félelem fogja el őket. Félelmükben Istenhez kiáltanak segítségért, ugyanakkor Mózes

okolják minden miatt: „Nincs talán elég sír Egyiptomban, hogy a pusztába hoztál bennünket meghalni? Mi tettél velünk, miért hoztál ki bennünket Egyiptomból? Nem megmondtuk neked még Egyiptomban, hogy hagyj nekünk békét, hadd szolgáljuk az egyiptomiakat? Mert jobb nekünk, ha az egyiptomiakat szolgáljuk, mint ha a pusztában halunk meg.”

A helyzet rosszabb, mint bármikor korábban. Amikor a legyőzöttnek hitt ellenség támad fel, a ellenség legyőzhetőségébe vetett bizalmunk inog meg. Van, amikor feltámad egy már megharcolt, Isten elé vitt és az ő segítségével magunk mögött hagyott bűn. Egyszer csak újra megjelenik és minden erejével rádtámad. Más esetben egy lelki probléma jelentkezik újra, a kétségbeesés, a félelem, a reménytelenség, a depresszió. „Azt hittem, Isten megszabadított – és mégse?!” – kiált fel elkeseredetten az ember. Hasonlóan elemi erővel jelentkezhet életünkben újra egy fájdalmas emlék, csalódás vagy gyász. Amikor az elnyomás, az életünket szétziláló káosz, mindezek mögött pedig a Sátán erői váratlanul hatalmas lendülettel támadnak ránk, könnyen oda jutunk, ahová Izrael gyermekei. Bekerítve, magunk megvédésére képtelenül, esélytelenül inkább feladnánk az egészet. Vagy a tengerbe vetnénk magunkat (legyen már mindennek vége!), vagy visszatérünk a régi, Isten nélküli életünkbe, vagy elkeseredett harcot vívunk a túlerő ellen. Mindezek az opciók jelen vannak a keresztyén emberek között, de talán a második a leggyakoribb. Amikor úgy érzed, nincs erőd tovább, nem érted, Isten miért engedett ebbe a helyzetbe, és azt gondold, hogy feladod a benne való hitet, a gyülekezethez tartozást, a keresztyén életet. Ha Istennek csak eddig tartott az ereje, akkor megpróbálsz magad, nélküle.

Izrael elkeseredettségében visszakívánkozik Egyiptomba, a fáraó szolgálatába. Hiába azonban lázadásuk és elégedetlenségük Mózes iránt, a helyzet nem változik meg. A fáraó és csapatai közelednek, Izrael fiai látják ezt és rettegnek.

II. Isten harcol népéért: maradjatok veszteg!

Bár Izrael a fáraó harci kocsijait, lovait és katonáit látja és fél, nem látja azt, amit Isten cselekszik: „Én pedig megkeményítem a fáraó szívét, hogy üldözőbe vegye őket, és megmutatom dicsőségemet a fáraón és egész haderején. Akkor megtudják az egyiptomiak, hogy én vagyok az Úr”. Talán Izrael azt gondolja, Isten rossz stratégiát választott, úgy érzi, lehetetlen helyzetbe került, de a valóság az, hogy Isten irányítja az eseményeket. Nem véletlenül vezette őket úgy, hogy a fáraó azt gondolja, Izrael eltévedt a pusztában. És míg Izrael valóban bekerítették és semmit sem tehet a megmeneküléséért, Isten cselekszik. Erre mutatnak Mózes szavai: „Ne féljete! Álljatok helyt, és meglátjátok, hogyan szabadít meg ma az Úr benneteket! Mert ahogyan ma látjátok az egyiptomiakat, úgy soha többé nem fogjátok látni őket. Az Úr harcol értetek, ti pedig maradjatok veszteg!” Hogyan harcol az Úr?

Először is azt olvassuk, hogy a mindeddig Izrael előtt haladó felhőoszlop a nép mögé áll, Egyiptom és az üldözöttek közé, és ezen az éjszakán nem világít. Sűrű sötétség akadályozza a fáraót és védelmezi Izraelt.

Ezután Mózes kinyújtja kezét a tenger felé, és „...az Úr ... egész éjjel visszafelé hajtotta a tengert erős keleti széllel, és szárazzá tette a tengert, úgy hogy a víz kettévált. Izrael fiai szárazon mentek be a tenger közepébe...” Amint az egyiptomi csapásokkal kapcsolatban is megjegyeztük, hibás lenne természeti jelenségeket keresni Isten e tette megmagyarázatánál. Nem természeti jelenségről, hanem a teremtő és szabadító Isten tettéről van szó, és erre utal a leírás nyelvezete is. A teremtéskor Isten Lelke az, aki rendet hoz elő a káoszban (1Móz. 1.2). A „szél” szó azonos a „lélek” szóval, a víz, a tenger pedig gyakran a káosz erőinek jelképe a Bibliában. Ezért miközben azt olvassuk, hogy az Úr erős széllel hajtja a tengert – azt is halljuk, hogy az Úr Lelke erejével szembeszáll a káosz erőivel, amint tette ezt a teremtés hajnalán is. Hasonlóképpen, amikor a víz kettéválik, és megjelenik a szárazföld, a Bibliát olvasó ember emlékszik arra, hogy az Úr szavára gyűltek a vizek egy helyre, hogy meglássék a száraz (1.Móz. 1.9). A teremtő Úr cselekszik, harcol népéért, utat nyit számukra ott, ahol nincs út.

Izraelnek be kell mennie a Vörös tenger közepébe. A sötétségben nem látnak mást, csak azt tudják, hogy Isten vezeti őket. Nincs lehetőségük mérlegelni, Istent felülbírálni, okoskodni. Vagy elindulnak, vagy elpusztulnak. Eljön majd a reggel, amikor újra látnak, de miközben a szabadulás

történik, csak az Úrban bízhatnak. Gyakran a sötétségben kell őt követnünk, nem látunk előre. Még csak a következő száz métert sem látjuk, hogy vajon ott is falként áll-e a tenger. A megmenekülés, a szabadulás útja mindig a hit és a bizalom útja. Nem azért indulunk el, mert olyan bizonyos, hogy a tenger addig nem csap össze, amíg ott vagyunk, hiszen nem a mi kezünk tartja azt távol, hanem azért, mert hiszünk az Úrban és engedelmeskedünk neki. Lehet, hogy vannak, akik megvárnák a reggelt... de a reggel már túl késő lenne. Ha Isten utat nyitott számunkra a bekerítettségben, induljunk el azon – akkor is, ha nem látunk semmi mást, csak őt!

Az egyiptomiak azonban nem restek, és egész hadseregükkel követik a menekülő népet a tengerbe. Isten azonban újra cselekszik: „... rátekintett az Úr ... az egyiptomiak táborára, és megzavarta az egyiptomiak táborát. Akadályozta a harci kocsik kerekeit, és nehezen vonszolták azokat.” Valami súlyos, visszatartó erő fékezi meg a harci kocsik és lovak vágtáját. Sötét van, nem látnak semmit, és egyre kevésbé haladnak. Elakadnak, majd újra indulnak, egyre kimerültebben vonszolják magukat. Összezavarodnak, elbizonytalanodnak, egymás ellen fordulnak. Növekszik a félelem. Hiába a túlerő, a gyilkos indulat, a harci technika, valami nem engedi őket. Nem tudják, nem értik, csak érzik, hogy egy náluk erősebbel állnak szemben, és ez az erősebb nem a fegyvertelen Izrael. Ezért ők mondják ki, ők nevezik néven, amit Izrael gyermekei még nem tudnak megfogalmazni: „Meneküljünk Izrael elől, mert az Úr harcol értük Egyiptom ellen!” Micsoda ironia! Az ellenség már látja azt, amit Isten népe még csak meg sem gondolt! Az Úr harcol értetek, ti pedig maradjatok veszteg!

A menekülés azonban már késő. Amint Izrael átért a tenger túlsó partjára, az Úr parancsolt, Mózes kinyújtotta kezét, a tenger visszatért medrébe, és az egyiptomiak fáraóstul, lovastul és harci kocsistul elvesztek.

III. Feltámadás és új élet

A vereségből hirtelen feltámadott ellenség végleg elveszett. „Így szabadította meg az Úr azon a napon Izraelt Egyiptom hatalmából.” Az eredeti szöveg szerint: „Egyiptom kezéből”.

Reggel van, a sötétséget szétoszlatták a felkelő nap sugarai, Izrael újra lát. Újra látja az egyiptomi seregeket, mint a megelőző este is látta – de most holtan, a tenger partján. Isten harcolt Izraelért. De mást is lát Isten népe: „látta Izrael, hogy milyen nagy hatalommal bánt el az Úr Egyiptommal...” Az eredeti szöveg szerint: „látta Izrael a hatalmas kezét, amellyel cselekedett az Úr Egyiptommal.” Látták, hogy Isten karja erősebb, mint a fáraóé.

Izrael nemcsak lát, hanem újra fél. Előző este a közeledő seregeket látta és félt, most a holtakat látja, Isten hatalmát látja, ezért „félteni kezdte a népet az Urat”. Tisztelettel borulnak le az előtt, aki harcolt értük, zúgolódó, kesergő, szabadítását könnyen megvető, a szolgaságba visszavágyó népéért. Hogyne félnék ezt az Urat, hogyne borulnának le előtte, hogy ne hinnének benne.

Azon a reggelen mindent másképpen láttak, mint néhány órával azelőtt. Mást láttak, mást féltek, mást hittek. Isten harcolt a népért, akik a vízen keresztül menekültek meg. A Vörös tengeri szabadulást megénekelték a zsoltárokban, megemlékeztek róla újra és újra. A későbbiekben mégsem látták mindig az Úr erős karját, és mégsem mindig csak őt félték. Sokszor viselkedtek még úgy, mintha ez a reggel sohasem virradt volna meg rájuk. Ezért írja Pál apostol mindannyiunknak: „Mindez pedig példaképpen történt velük, figyelmeztetésül íratott meg nekünk, akik az utolsó időben élünk.” Hiszen akik a felhő alatt voltak, és a tengeren mentek át, ők a mi atyáink, mondja apostol. Atyáink, hiszen gyakran éppen olyanok vagyunk, mint ők: bekerítettségünkben kétségbeesettek, Isten szabadítását magunktól elvetők. Atyáink, mert ők is a vízen, azaz a halálon keresztül nyerték el az életet, ahogy mi is Jézus Krisztus halála és feltámadása, és az erre mutató keresztség által járunk új életben.

Jézust is körülzárta a fáraó, az ellenség. Úgy tűnt, hogy legyőzi az élet Urát, hogy a káosz, a halál erői maga alá gyűrik őt az éjszaka sötétjében. De Isten nem aludt. A harmadik nap reggelére kiderült, hogy az ő láthatatlan karja mindennél hatalmasabb. És ez a kar, amely Krisztust feltámasztotta a halálból, téged is kihozott a bűn és a kárhozat Egyiptomából, a váratlanul feltámadó ellenség szorításából. Hiszed-e ezt? Amikor nincs menekvés, Isten utat nyit. Amikor az

ellenség karja nehezedik rád, az Úr karja megment. Az Úr harcol értetek – ti pedig maradjatok veszteg! Ámen!